

Отримано: 08 травня 2019 р.

Прорецензовано: 21 травня 2019 р.

Прийнято до друку: 28 травня 2019 р.

e-mail: zelinska_haluna@i.ua

alina.protsyshyn@gmail.com

DOI: 10.25264/2311-5149-2019-13(41)-40-46

Зелінська Г. О., Процишин А. В. Регіони України у умовах становлення економіки знань. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»* : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2019. № 13(41). С. 40–46.

УДК: 332.142

JEL O 18

Зелінська Галина Олексіївна,

*доктор економічних наук, професор, професор кафедри прикладної економіки,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

Процишин Аліна Володимирівна,

магістр економіки, Департамент захисту економіки Національної поліції України

РЕГІОНИ УКРАЇНИ У УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Стаття присвячена дослідженню регіонального розвитку у умовах становлення економіки знань. Акцентована увага на взаємоінтеграцію людського та інформаційного капіталу; визначається місце і роль інтелекту в сучасному світі. Проведено аналіз зміни індексів економіки знань в Україні. Пропонуються стратегічні дії для створення сприятливих умов щодо становлення економіки знань у вітчизняних регіонах. З'ясовано, що для нової економіки домінуюча роль належить знанням, які стають індикатором економічного зростання, що є особливо актуальним для України в умовах економічної та політичної нестабільності. Враховуючи неоднозначність та нерівномірність економічного розвитку регіонів України, важливе місце відведено показникам вимірювання економіки, заснованої на знаннях та їх аналізу.

Ключові слова: економіка знань, глобалізація, інтелект, людський капітал, інформатизація суспільства, індекс економіки знань, освіта, інновації.

Зелинская Галина Алексеевна,

*доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры прикладной экономики,
Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа*

Процишин Алина Владимировна,

магистр экономики, Департамент защиты экономики Национальной полиции Украины

РЕГИОНЫ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ СТАНОВЛЕНИЯ ЭКОНОМИКИ ЗНАНИЙ

Статья посвящена исследованию регионального развития в условиях становления экономики знаний. Акцентируется внимание на взаимоинтеграцию человеческого и информационного капитала; определяется место и роль интеллекта в современном мире. Проведен анализ изменения индексов экономики знаний в Украине. Предлагаются стратегические действия для создания благоприятных условий для становления экономики знаний в отечественных регионах. Выяснено, что для новой экономики доминирующая роль принадлежит знаниям, которые являются индикатором экономического роста, что особенно актуально для Украины в условиях экономической и политической нестабильности. Учитывая неоднозначность и неравномерность экономического развития регионов Украины, важное место отведено показателям измерения экономики знаний и их анализа.

Ключевые слова: экономика знаний, глобализация, интеллект, человеческий капитал, информатизация общества, индекс экономики знаний, образование, инновации.

Halyna Zelinska,

*D.Sc., Professor, Professor of the Department of Applied Economics,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas*

Alina Protsyshyn,

Master of Economics, Department of economic protection of the National Police of Ukraine

REGIONS OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF THE ECONOMICS OF KNOWLEDGE DEVELOPMENT

The article is devoted to the research of regional development in the conditions of knowledge economy formation. The emphasis is on the interconnection of human and information capital; the place and the role of intelligence in the modern world are determined. The analysis of changes in the knowledge economy indexes in Ukraine was carried out. Strategic actions are proposed to create favorable conditions for the formation of knowledge economy in local regions. It has been determined that in new economy the dominant role belongs to knowledge, which becomes an indicator of economic growth,

which is especially relevant for Ukraine in conditions of economic and political instability. It is determined that the arrival of the new economy on the world arena is dictated by the time and new trends in the global space. It was determined that knowledge economy was the result of growth of the primary role of knowledge for economic growth of different countries, which is especially important for Ukraine in the conditions of economic and political instability. Indicators of measuring the knowledge economy have shown a significant gap in regional development regarding the possibilities of developing a knowledge economy. Taking into account the ambiguity and unevenness of the economic development of the regions of Ukraine, an important place is allocated to the indicators of measuring the economy based on knowledge and its analysis.

Key words: knowledge economy, globalization, intellect, human capital, informatization of society, index of knowledge economy, education, innovations.

Постановка проблеми. Головні питання сьогодні – з чим виходити з фінансово-економічної кризи, як визначити напрями економічного зростання. Вочевидь, що традиційні підходи до стимулювання розвитку економіки країни і звичайні джерела економічного розвитку на сьогодні себе вичерпали та визнані неактуальними. Тому останніми роками активно шукають інноваційні чинники розвитку економіки, з-поміж яких визнано знання. Економіка знань стає індикатором розвитку країн світу.

Варто відзначити, що створення умов для реалізації інтелектуальних здібностей може стати вагомим інструментом у протидії бідності й соціальній незахищеності різних верст населення України. В умовах політичної та економічної нестабільності держава потребує розроблення й ухвалення виваженої та ефективної стратегії розвитку економіки знань, зважаючи на особливості життєдіяльності регіонів, характерною специфікою яких є диспропорційний розвиток економіки.

Аналіз досліджень і публікацій. Особливості формування економіки знань як економічної моделі майбутнього досліджували випускники Віденського університету – Й. Шумпетер, Ф. Хаск і Ф. Махлуп, автор книги «Виробництво і поширення знань у США», засновник економіки знань як дисципліни. П. Друкер визначив «економіку знань», чи «економіку, засновану на знаннях», як такий тип економіки, у якому знання відіграють провідну роль [1]. Уперше економіку знань представили в щорічній аналітичній доповіді Світового банку про економічний розвиток за 1998–1999 рр. під назвою «Знання для розвитку» [2].

Нова економіка стає предметом дослідження багатьох науковців. А. Т. Аристанбекова, вивчаючи перспективи розвитку економіки знань, визначала її як економіку, засновану на знаннях, що стали самостійним чинником виробництва, якого не можна замінити жодним іншим [3]. Е. Тоффлер стверджував, що економісти зіштовхнулися сам на сам із системою багатства, що за кілька десятиліть утратила залежність від ресурсів, що вичерпуються, пройшовши шлях до головного чинника свого зростання, – знання [4, с. 174]. Японський дослідник Таїчі Сакая (1999 р.), розвиваючи теорію вартості, створену знаннями, у своїй однойменній роботі «Вартість, створена знаннями: історія майбутнього» вказує на те, що в сучасних умовах господарювання традиційні чинники виробництва вже не визначають ту цінність, яку споживачі визнають за тим або тим продуктом [5, с. 340].

Значний внесок у розвиток концептуальних засад «економіки знань» відображено в працях провідних українських науковців: В. П. Александрової, Ю. М. Бажала, В. М. Гейця, С. Гальчинського, К. С. Лїна, К. С. Матусевича, С. Ф. Ревуцького, Л. І. Федулової [6, 7, 8, 9]. Зокрема, В. М. Геєць тлумачить економіку знань як «...економіку, у якій і спеціалізовані, і повсякденні знання є джерелом зростання. Застосування таких знань разом із природними ресурсами, капіталом і працею роблять провідним фактором процеси їх нагромадження й використання, у результаті чого постійно зростає конкурентоспроможність економіки» [10]. О. Гапоненко, досліджуючи розвиток інформаційного суспільства, констатує, що розвиток економіки знань слугує найважливішою умовою для становлення інформаційного суспільства, а економіка знань – це економіка, що створює, розповсюджує та використовує знання для забезпечення свого зростання та конкурентоспроможності [8]. Т. Лук'янчикова, розвиваючи погляди на нову економіку, стверджує, що під «економікою знань» розуміє сферу нової сучасної економіки, що зароджується і швидко розповсюджується, базується на пріоритетному відтворенні знань та інноваційній активності підприємств [11]. Н. С. Носань поряд із дослідженням понятійного апарату нової економіки приділяв велику увагу вивченню людського капіталу в контексті входження України до світового співтовариства [12]. Л. І. Федулова, Т. М. Корнеєва стверджували, що економіка знань – це джерело багатства всіх секторів економіки [9].

Незважаючи на численні науково-пошукові результати українських і закордонних учених стосовно тенденцій розвитку економіки знань, дискусійними й надзвичайно актуальними для України залишаються проблеми, пов'язані з її впровадженням у регіональному зрізі та потребою інноваційних реформ у сучасних умовах.

Мета дослідження – проаналізувати регіональний розвиток України в умовах становлення економіки знань і запропонувати конкретні напрями в контексті реформування суспільних процесів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналізуючи теоретичні напрацювання вітчизняних і закордонних науковців, можемо зробити висновок, що економіка знань, як новий напрям наукових досліджень, концентрувала в собі концепції сучасної економічної науки. Поряд із цим виявлено, що в регіональній економіці існують нерозв'язані проблемні питання, пов'язані з диспропорційним розвитком економіки регіонів, повільної імплементації їх до європейських стандартів.

Виклад основного матеріалу. Науково-технічна революція дала поштовх інформатизації суспільства та формуванню знань як системоутворювального чинника процесу виробництва. Зараз економіка знань перетворюється на універсальний складник, який сприяє динамічній взаємоінтеграції виробничих і соціальних відносин. Основними компонентами економіки знань є: якісна та безперервна освіта; економічні стимули й інституційний режим; ефективна інноваційна система; інформаційна інфраструктура [8]. Ураховуючи неоднозначність і нерівномірність економічного розвитку України, важливе місце в процесі аналізу освітніх, інноваційних чи інформаційних переваг посідає методологія вимірювання економіки знань. З її допомогою стало можливо аналізувати готовність країни до економіки знань. Індикаторами методології служать індекс економіки знань (The Knowledge Economy Index – KEI) – це середній із чотирьох індексів: інституційного режиму, освіти, інновацій та інформаційних технологій і комунікацій, індекс знань (The Knowledge Index – KI) – середня величина індексу освіти, індексу інновацій і індексу інформаційних технологій і комунікацій. Ці показники розраховують для кожної країни чи групи країн, а також використовують, щоб визначити позиції регіонів та їх готовність до становлення економіки знань [13].

Аналізуючи загальносвітові тенденції розвитку економіки, можна стверджувати, що з погляду Індексу економіки знань лідирують Швеція, Фінляндія, Данія, Нідерланди, у яких зазначений показник перебуває на рівні не менше 9,00 [14]. Україна серед найближчих західних країн-сусідів значно поступається в цьому компоненті (понад 2 бали Словаччині, Польщі, Угорщині; понад 1 бал – Румунії) [14].

Індекс економіки знань в Україні за останні роки відзначається позитивною динамікою в розрізі його окремих складників, загалом за рахунок зростання індексу освіти й індексу розвитку сучасної інформаційної інфраструктури, що засвідчує шлях до модернізації освітньої та наукової сфери, а також інформаційних технологій. Проте негативним явищем залишається зниження індексу економічного й інституційного режиму, а також індексу інновацій. Такі процеси відображають дещо консервативне ставлення держави до стимулювання науково-технічного прогресу та посилення інноваційно-інвестиційної діяльності й зумовлюють потребу вжити державних заходів щодо переходу української економіки на ефективне використання інтелектуальних ресурсів шляхом розроблення та реалізації довгострокової стратегії нагромадження і примноження людського капіталу.

Проаналізувавши тенденції впровадження економіки знань в Україні за період 2015–2017 років, можемо констатувати, що лідерські позиції за індексом економіки знань посідали Харківська, Дніпропетровська й Одеська області. Ці регіони є промисловими центрами України, у яких зосереджено понад 2/3 високих технологій. Високий індекс освіти та якості людських ресурсів (особливо в Дніпропетровській області) підкреслює значущість інтелектуального капіталу як системоутворювального компонента у формуванні готовності впроваджувати економіку знань.

Передові позиції в зростанні індексу економіки знань посідали Київська, Запорізька та Львівська області. Не менш успішно розвивається тут ринок телекомунікацій та інформаційних послуг. Високо інформатизована діяльність банківських і страхових установ.

До числа «переслідувачів» належать Полтавська, Черкаська, Вінницька, Сумська області, які загалом орієнтовані на агропромисловий комплекс і сферу послуг. Упродовж аналізованого періоду незначні коливання індексу економіки знань зафіксовано в Херсонській, Рівненській, Чернігівській, Закарпатській і Житомирській областях. Зазвичай у своїй господарській системі вони використовують традиційні види ресурсів (енергія, паливо, сировина), що послаблює розвиток і продуктивність суспільних знань. Ключовими є галузі переробної промисловості. Помітне слабке фінансування інтелектуальної сфери.

Перелік «антилідерів» очолюють Кіровоградська, Тернопільська, Івано-Франківська області. Низький рівень оплати праці, масовий відтік кадрів, відсутність фахівців відповідної кваліфікації, зайнятих у сфері освіти й науки, констатують незадовільний стан інноваційного середовища.

З-поміж областей, які потребують особливої уваги, зазначимо Волинську, Чернівецьку, Хмельницьку. Їх ототожнюють із «групою ризику», оскільки балансують без суттєвих змін у зростанні індексу економічних знань.

Диференціювавши області України за індексом знань і порівнявши здобуті дані з аналогічними показниками рівня розвитку економіки знань, відзначимо практично ідентичну збігність результатів і груп поділу. Беззаперечним лідером за показником розвитку знань є Харківська область. У трійці ліде-

рів також Дніпропетровська та Одеська області. Замикають рейтинг – Кіровоградська, Тернопільська й Івано-Франківська області. За індексом зростання системи економічних стимулів лідирують Харківська, Дніпропетровська, Одеська області. Наймеш результативна – Кіровоградська область. За індексом ефективної системи інновацій лідирує Харківська область, поряд із Дніпропетровською та Львівською. Наймеш прогресивна – Рівненська область. За індексом освіти та якості людських ресурсів передре Дніпропетровська область. Поряд із нею активно розвиваються Харківська та Запорізька області. Замикає антирейтинг – Тернопільська область. Доречно наголосити, що саме індекс освіти та якості людських ресурсів вагомо впливає на стан розвитку економіки знань. Рівень освіченості та грамотності населення України один із найвищих у світі. За ступенем вищої освіти населення Україна входить до двадцятки кращих на планеті. За індексом сучасної інформаційної інфраструктури серед найуспішніших залишилися Одеська, Дніпропетровська та Львівська області. Рівненська область за даним показником знову поступається всім іншим.

Результати аналізу показників рівня розвитку України на основі знань засвідчують значний розрив у регіональному зрізі щодо становлення нової економіки, зокрема лише кілька областей перетнули межу індексу в 5 одиниць (Дніпропетровська, Одеська, Харківська). Складна демографічна ситуація, низький рівень народжуваності, невідповідна соціальним стандартам оплата праці формують передкризовий стан більшості областей України.

До цих тенденцій варто додати основні дестабілізаційні чинники, які впливають на розвиток економіки, де основним ресурсом є знання:

- низька наукоємність економіки;
- мінімізація фінансування наукових досліджень і розробок;
- бюрократичні бар'єри;
- відсутність цілеспрямованої державної політики сприяння інноваційній діяльності;
- нерозвинута інформаційно-комунікаційна інфраструктура;
- малоефективна взаємодія наукових і бізнесових структур;
- зменшення кількості людей, які працюють у науці;
- слабкий зв'язок освіти з потребами на ринку праці;
- складність залучення венчурного капіталу [15].

Як наслідок, Україна втрачає конкурентоздатність в глобальному valuechain здебільшого через відсутність сприятливих умов інвестування у високотехнологічні виробництва, що своєю чергою зменшує показники зростання ВВП держави.

Що ж треба змінити в Україні, щоб вийти на якісно новий рівень розвитку економіки знань? Спробуємо зазначити основні шляхи з ключових фундаментальних блоків.

1. *Економічний режим.* Передусім треба підвищити престиж і матеріальне стимулювання працівників «галузі знань», а також забезпечити можливість вільного доступу до знань, контролюючи насамперед їх комерційне використання. Також доцільними будуть такі дії:

- 1) дерегуляція малого та середнього бізнесу шляхом удосконалення нормативно-правової бази;
- 2) диверсифікація сфери послуг – створення організаційних умов для розвитку телекомунікаційних, фінансових, консультаційних видів діяльності;
- 3) державне страхування інноваційних ризиків високотехнологічних підприємств;
- 4) посилення через законодавче поле державного механізму захисту прав інтелектуальної власності;
- 5) фінансова підтримка регіонів;
- 6) збільшення капіталовкладень в освіту і науку (не менше 7–10% ВВП);

2. *ІКТ-інфраструктура.* Для України способи, методи, шляхи поширення й оброблення інформації стають «артерією» функціонування економічних знань, проте за темпом впровадження і використання надсучасних ІКТ-технологій ми далеко позаду, відстаючи від провідних країн мінімум на 10–15 років [12]. Інертне управління галуззю не сприяє ефективній реалізації наявних технологій. Доречною в такій ситуації буде абсолютно нова адміністративна реформа консолідації системи управління ІКТ, гармонізована з міжнародними стандартами прогнозування й оцінки технологій.

3. *Інновації.* У Глобальному інноваційному рейтингу країн, який розробила агенція «Bloomberg», 2017 р. Україна посіла 50 місце зі 127 держав світу. Найсильнішими індикаторами України з погляду інноваційності визнано: охоплення населення вищою освітою, патентна активність, технологічні можливості промисловості [16]. Також позитивною динамікою відзначено такі індикатори: «Коефіцієнт ефективності інновацій», «Людський капітал і дослідження», «Освіта», співвідношення студент-учитель. Водночас низькими є рівні інтенсивності наукових досліджень та ефективності економіки [17]. Щоби збільшити та посилити інноваційний потенціал України, варто ідентифікувати наявні технологічні до-

сягнення і визначити своєрідний каталізатор прогресивних змін. Одним із них може бути інвестування в розвиток ІТ-індустрії, яку ідентифікують як мінікопію економіки знань. У Національній доповіді «Інноваційна Україна-2020» НАН України наголошено: «відсутність в Україні зацікавленості в інноваційному розвитку на політичному рівні, гальмування підтримки інноваційної діяльності, а то і пряма протидія їй основних міністерств в умовах, коли оточення України інтенсивно розвиває науково-технічну сферу. Нормативно-правові акти ухвалюються за відсутності інноваційної спрямованої економічної стратегії України» [18, с. 239]. Тому для перетворення науково-технічного потенціалу в конкурентний продукт украї важливо розробляти й реалізовувати інноваційну стратегію України, удосконалюючи інфраструктуру ринку інтелектуальної власності.

4. *Освіта та наука.* Як засвідчив проведений аналіз, освітній потенціал населення областей України різний, що ілюструє функційна спрямованість його використання: в одних випадках економічна (експортно-імпорتنня), в інших – етична (духовно-релігійний, соціально-культурний), ще в інших – політико-адміністративна (столичний, прикордонний). [19]. Він нерідко виконує авангардну трансформаційну роль у розбудові не лише національної, але й світової економіки та суспільства, долучається до формування світового освітнього простору. Завдяки наявності високоосвіченого і професійного населення (45% українців за даними 2017 року мали вищу освіту; це 5 місце у світі серед 37 країн) [19], значного освітнього потенціалу в державі, людський капітал може стати відправною точкою зростання української економіки. Однак мізерність соціального забезпечення провокують різкий «відтік кадрів» із виробничої галузі, а в освіті – «відтік мізків». Висококваліфіковані кадри не бачать майбутнього в такій системі й вирушають за кордон у пошуках гідної оплати праці та можливості професійної реалізації. А це своєю чергою – нереалізований потенціал, особливо молоді, і прихований актив зростання економіки. Система освіти України потребує реформ і сучасної актуалізації – форми й методи навчання десятилітньої давності втратили результативність; теорія не підкріплена практикою; практичні навички і вміння не задовольняють роботодавців; заклади вищої освіти ізольовані від реалій сьогодення, мало контактують із бізнесом і є «заручниками державного замовлення».

Аналіз індексу знань за освітнім складником доводить, що кількісно потенціал вищої освіти в Україні відповідає потенціалу системи вищої освіти провідних країн Європи. Якісно він не спроможний суттєво впливати на економічне зростання країни на засадах інтелектуального ресурсу через недостатній рівень якості сформованих компетенцій, бо в сучасній інноваційній економіці знання мають орієнтуватися на економічний результат, а освіта – на вимоги ринку праці. Українська система освіти повинна відповідати викликам майбутнього вже сьогодні через модернізацію освітнього процесу: взаємоінтегрувати ринок праці й освітніх послуг, визначивши реальну потребу в майбутніх фахівцях і встановивши вимоги до їхньої компетенції; оптимізувати відповідно до цього державне замовлення; сформувати механізм стратегічних партнерських відносин закладів вищої освіти з підприємствами та бізнес-структурами, громадськістю та владою; законодавчо врегулювати елементи розвитку дуальної системи та дистанційного навчання [20].

Україна володіє потужним високорозвиненим науково-дослідним потенціалом, здатним вирішувати найсучасніші інноваційні завдання. Кількість науковців в Україні близько 0,54% від чисельності економічно активного населення (кількість дослідників – 0,41%). Забезпеченість науковими кадрами відповідає рівню таких європейських країн, як Польща, Чехія, Угорщина. Незважаючи на соціально-економічні процеси, воєнні дії на Сході, Україна продовжує посідати одне з перших місць у Європі за часткою науковців серед працездатного населення [19]. Щоб запобігти руйнації інноваційного потенціалу України, доцільно негайно впроваджувати заходи щодо його відтворення на державному рівні, комплексно оновлюючи матеріально-технічну базу, створюючи умови для залучення перспективної молоді до наукових розробок, всебічно використовуючи її потенціал на виробництві. Темпи соціально-економічного розвитку України обумовлюють потребу посилити регіональні аспекти всіх складників інноваційності, щоб забезпечити розвиток конкурентоздатності держави. Наука, розробляючи нові технології, освітня система, готуючи освічених фахівців, освітній менеджмент, ухвалюючи виважені управлінські рішення, створюють в Україні потрібні передумови для розвитку економіки, основним ресурсом якого є знання [19]. У практичному аспекті держава має перетворитися з регулятора в активізатора розвитку наукової та науково-технічної діяльності (R&D) та їх прискореної трансформації в інноваційну діяльність (R&D&I) [16]. Це можливо досягнути за рахунок компетентнісного підходу на основі концепції мотивації дослідника працювати в пріоритетних напрямках науки; горизонтального підходу до оцінювання результативності: 1 рік, 5 років, 20 років для звітності щороку або кожні два роки; персоналізованого підходу – персоналізація дослідника за його можливості; учений-дослідник – генератор і носій інновацій [16].

Уважаємо, що всі вищевказані кроки та дії можна реалізувати шляхом формування нового світогляду і трансформації свідомості (передовсім держслужбовців) і становлення інноваційної культури як на рівні індивіда, так і на рівні населення загалом.

Зважаючи на нерівномірність і значний розрив в економічному розвитку регіонів, процес становлення нової економіки не простий, однак украй потрібний для сталого соціально-економічного зростання. І перші кроки на цьому шляху вже зроблено. З ініціативи провідних закладів вищої освіти України (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Національний університет «Києво-Могилянська академія», Національний університет біоресурсів і природокористування України) й організації «Українська бізнес-ініціатива» розроблено Доктрину збалансованого розвитку «Україна 2030» як своєрідну платформу соціально-економічних перетворень [16]. Доктрина передбачає модель інноваційного розвитку, яка має стати основним інструментом для подальших розрахунків і деталізацій спеціалізованих програм розвитку України, пропонуючи українським ученим посісти почесне місце ключового драйвера розвитку, спираючись на знання, кваліфікацію та світовий досвід. Доктрина визначає, що головне багатство і ключовий потенціал розвитку України – це людський капітал. Інвестиції в людей, тобто в науку, культуру, освіту й охорону здоров'я, дають найбільш очікуваний результат – це високотехнологічна національна економіка [16].

Висновки. Глобальний розвиток світу засвідчує, що актуально впроваджувати та застосовувати концепцію економіки знань, яку на сьогодні цілком закономірно вважають основою політики економічного зростання. Експерти ЄС стверджують, що забезпечення стрімкої динаміки й конкурентоспроможності європейської економіки можливе лише за умов, коли впродовж наступних років ключовим пріоритетом у її розвитку стане так званий трикутник знань, тобто створення, передавання й використання знань через дослідження, освіту, професійне навчання та інновації.

У подальшому доцільно вивчати перспективні напрями економічного розвитку України в умовах економіки знань, її вплив на використання людських ресурсів, щоб забезпечити гідне життя і добробут населення.

Література:

1. Шульга Ж. Особливості економіки знань на сучасному етапі розвитку суспільства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. URL: <http://old.bumib.edu.ua/sites/default/files/visnyk/16-1-17-2012.pdf> (Last access: 30.01.2019).
2. Сахненко О. І. Економіка знань: світовий досвід та перспективи впровадження в Україні. URL: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewiNoo_zpbjAhVJuqQKHS6MC_sQFjAAegQIBB&url=http%3A%2F%2Fwww.irbisnbuv.gov.ua%2Fcgibin%2Firis_nbuv%2Fcgibirbis_64.exe%3FI21DBN%3DLINK%26P21DBN%3DUJRN%26Z21ID%3D%26S21REF%3D10%26S21CNR%3D20%26S21STN%3D1%26S21FMT%3DASP_meta%26C21COM%3DS%262_S21P03%3DFILA%3D%262_S21STR%3Dinek_2013_7_15&usq=AOvVaw1DJOO-JLb8qbaV10PJolpu (Last access: 01.03.2019).
3. Арыстанбекова А. Экономика, основанная на знаниях. *Мировая экономика и международные отношения*. 2008. № 6. С. 30–33.
4. Тоффлер Э. Революционное богатство: как оно будет создано и как оно изменит нашу жизнь. Москва, 2008. 569 с.
5. Сакайя Т. Стоимость, создаваемая знаниями, или История будущего. Москва, 1999. С. 340.
6. Александрова В. Економіка знань та її перспективи для України. *Книга Ін-ту економіки прогнозування НАН України*. 2004. 161 с.
7. Бажал Ю. М. Знаннєва економіка: теорія і державна політика. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_03_3_71_uk.pdf (Last accessed: 01.03.2019).
8. Гапоненко А., Орлова Т. Управление знаниями. Как превратить знания в капитал. Москва, 2008. 400 с.
9. Федулова Л. І., Корнева Т. М. Особливості економіки знання на сучасній фазі розвитку суспільства: теорія і практика розбудови в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 4 (106). С. 73–86.
10. Геєць В. М. Характер перехідних процесів до економіки знань. *Економіка України*. 2004. № 4. С. 4–15.
11. Лукьянчикова Т. Л. Экономика, основанная на знаниях: формирование и оценка уровня развития. *Креативная экономика*. 2011. № 8 (56). С. 104–108.
12. Носань Н. С. Економіка знань: сутність, перспективи і розвиток в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 5(119). С. 144–152.
13. Chen D. The Knowledge Economy, the KAM Methodology and World Bank Operations. *World Bank*. URL: worldbank.org/KFDLP/Resources/KAM_Paper_WP.Pdf (Last access: 10.02.2019).
14. Индекс экономики знаний, рассчитанный по методике Всемирного банка. URL: <https://gtmarket.ru/ratings/knowledge-economy-index/knowledge-economy-index-info>. (Last access: 10.02.2019).

15. Економіка знань: якою мати бути стратегія розвитку країни. І чому Україні досі відстає. URL: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1413550-ekonomika-znan-yakoyu-mae-but-i-strategiya-rozvitku-krayini> (Last access: 10.02.2019).
16. УКРАЇНА 2030: Доктрина збалансованого розвитку. URL: <http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/E-Book-Doctrine-2030.pdf>. (Last access: 10.02.2019).
17. Андрощук Г. О. Оцінка розвитку національних інноваційних систем. *Проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки в контексті інтеграції України в Європейський науково-інноваційний простір: матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції. (11–13 вер. 2017, м. Одеса)*. URL: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwidjP3PpbjAhXBKQKHd6qAOsQFjAAegQIABAC&url=https%3A%2F%2Fstepscenter.org.ua%2Farchives%2Fodessa-2017.pdf&usg=AOvVaw1IXWA3MgXaoUE5IE96MwsF> (Last access: 10.03.2019).
18. Геєць В. М. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь. URL: <http://ief.org.ua/wpcontent/uploads/2015/07/%D0%86%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0-2020++.pdf> (Last access: 08.04.2019).
19. Зелінська Г.О. Освітній менеджмент і глобалізаційні виклики: регіональний аспект. *Сучасні проблеми соціально-економічного розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 21–22 груд. 2012 р., м. Одеса*. Одеса, 2012. Ч 1. С. 75–77.
20. Зелінська Г. О. Організація системи регіонального освітнього менеджменту (ПОМ) як необхідний елемент функціонування регіональної освіти в умовах глобалізації. *Вчені Прикарпаття – сталому розвитку краю: тези доповідей обласної науково-практичної конференції (25–26 груд. 2012 р., м. Івано-Франківськ)*. Івано-Франківськ, 2012. С. 47–51.
21. Дмитришин Л., Бушинська В. Рейтингове оцінювання розвитку економіки знань у регіонах України. URL: <http://docplayer.net/112197955-Regionalna-ekonomika-udk-dmitrishin-l-i-bushinska-v-v-reytingove-ocinyuvannya-rozvitku-ekonomiki-znan-u-regionah-ukrayini.html> (Last access: 10.02.2019).